

חיזוק נטל ההוכחה בתובענה ייצוגית סביבתית, במיוחד בנוגע לקשר סיבתי לתחלואה,

והבהרת גבולותיה של דוקטרינת הפגיעה באוטונומיה

ביום 13.1.2026, ניתן בת"צ 11278-10-19 קליין ואח' נ' בתי זיקוק נפט בע"מ ואח' פסק דין על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט דורון חסדאי), במסגרתו **נדחתה במלואה** בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד 10 משיבות, מתחום התעשיות הכימיות, הפטרוכימיות והדלקים, הפועלות במפרץ חיפה, ובהן מרשתנו - חברת סונול ישראל בע"מ.

הבקשה לאישור הוגשה בשם כלל תושבי מפרץ חיפה ב-10 השנים עובר להגשת הבקשה לאישור (כ-540,000 איש), שלטענת המבקשים נחשפו לזיהום אוויר מתמשך במפרץ חיפה שנוצר על-ידי המשיבות לכאורה, וגרם לכאורה לתחלואה עודפת במחלות סרטן, לב וריאה.

הנזק הנטען בבקשה לאישור, שהוגדר **כנזק שאינו ממוני**, התמקד בפגיעה באוטונומיה, חרדה וייאוש שנגרמו לכאורה לחברי הקבוצה עקב הידיעה על הסיכונים הבריאותיים המוגברים הנובעים מהחשיפה לזיהום האוויר במפרץ חיפה, והוערך על ידי המבקשים בסך כולל של כ-13.35 מיליארד ש"ח (סך של 28,000 ש"ח לכל חבר קבוצה).

לבסוף, לאחר כ-7 שנים ממועד הגשת הבקשה לאישור, ו-20 דיוני ההוכחות שהתקיימו בתיק, בית המשפט **קיבל את עמדת המשיבות במלואה, דחה את בקשת האישור על כל רכיביה, וקבע, בין היתר:**

- **היעדר הוכחת זיהום אוויר עודף, קשר סיבתי ותחלואה עודפת:** נקבע כי המבקשים כשלו בהוכחת קיומו של זיהום אוויר עודף במפרץ חיפה, בפרט כזה שמקורו בפעילות המשיבות, וכן לא הוכיחו קשר סיבתי בין זיהום נטען זה לתחלואה עודפת.
- **דחיית חוות הדעת של מומחי המבקשים:** בית המשפט מתח ביקורת נוקבת על חוות הדעת שהוגשו מטעם המבקשים, וקבע כי הן אינן מהימנות, אינן מבוססות מדעית וכי התזות המרכזיות בהן כבר נדחו בעבר על ידי בית המשפט העליון (בפרשת הקישון).
- **פגיעה באוטונומיה:** בית המשפט קבע כי על מנת לזכות בפיצוי בגין פגיעה באוטונומיה, יש להוכיח נזק תוצאתי סובייקטיבי, וכי המבקשים לא עמדו בנטל זה. נקבע כי לא די בתחושות כלליות של חשש, אלא שנדרשת הוכחה לפגיעה ממשית בזכות הבחירה, אשר לא הוכחה במקרה זה.
- **היעדר עילה אישית:** בית המשפט קבע כי המבקשים לא הוכיחו קיומה של עילת תביעה אישית, שהיא תנאי

סך לאישור תובענה ייצוגית. זאת משום שלא עלה בידם להוכיח נזק תוצאתי סובייקטיבי או פגיעה באוטונומיה, ולא הוכח קשר סיבתי בין פעילות המשיבות לנזק נטען כלשהו אצלם.

לפיכך, בקשת האישור נדחתה והמבקשים חויבו בתשלום הוצאות המשיבות בסך כולל של 1,000,000 ש"ח,

המאזנות לשיטת בית המשפט בין הצורך לעודד תובענות ייצוגיות לבין דחיית בקשות אישור חסרות בסיס.

פסק הדין מהווה הישג משמעותי עבור המשיבות בכלל ועבור סונול בפרט. הוא מחזק את הרף הגבוה הנדרש להוכחת עילות תביעה בתובענות ייצוגיות סביבתיות, במיוחד כאשר מדובר בטענות מורכבות לקשר סיבתי ותחלואה, מבהיר את גבולותיה של דוקטרינת הפגיעה באוטונומיה, ומדגיש כי לא ניתן לבסס תביעות עתק על תחושות סובייקטיביות, פרסומים בתקשורת או תיאוריות מדעיות לא מבוססות, ובכך מרתיע מבקשים פוטנציאליים (ובאי כוחם) מהגשת תביעות סרק חסרות בסיס בעתיד.

בברכה,

פישר (FBC & Co.)

אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה או הבהרה ונשמח לסייע בכל הנדרש.

03-6069640

03-6069640

03-6069640

szadik@fbclawyers.com

akaufman@fbclawyers.com

szawazki@fbclawyers.com

עו"ד שי צדיק

עו"ד אריק קופמן

עו"ד שירה זבצקי

הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר ושות'. להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה: news@fbclawyers.com